

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בִּיחָה שְׁעֵתָא אֶתְכַנְשׁוּ כָּל חֵילָא דְשָׁמַיָא,
וּבְעוּ לְמִיטְעֵן עִם סַמְאֵל, בְּגִינִיחָה דְיַעֲקֹב. אָמַר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לָא אִינְצֵטְרִיךְ יַעֲקֹב לְשׁוּם חַד מִנְכוּן, הָא זְכוּתִיחָה
דְיִטְעוֹן עֲמִיחָה. מִיָּד וַיֵּאבֶּק אִישׁ עִמוֹ, טְעִין עֲמִיחָה.

אָמַר רַבִּי יוּדָא, תָּא חַזִּי, מַה בְּתִיב בִּיחָה. (שם) וַיֵּרָא כִּי לֹא
יָכוֹל לוֹ, דְהִתְהוּהוּ סְגִיָּאָה זְכוּתִיחָה, וְלֹא יָכִיל בְּטַעֲנִיתִיחָה
לְאַשְׁתַּעֲבָדָא יַעֲקֹב תַּחֲוֹת יוּדָא דְאַדוּם. מִיָּד וַיִּנְע בְּכַף יָרְכוּ.
אֲלֵין אֵינּוֹן בְּנוּהִי נְפָקִי יָרְכִיחָה.

בִּיחָה שְׁעֵתָא אֶתְחַלֵּשׁ יַעֲקֹב, וְלֹא יָכִיל לְמִטְעֵן עֲמִיחָה, דְכְּתִיב
וַתִּקַּע כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבָקוֹ עִמוֹ, בְּאַטְעֲנוּתִיחָה עֲמִיחָה.
וְאַתִּיחָבָא רְשׁוּתָא לְסַמְאֵל, בְּנוּהִי דְיַעֲקֹב תַּחֲוֹת יוּדָא
דְאַדוּם, כָּל זִמְנָא דְיַעֲבְרוּן עַל אוֹרֵיחָתָא.

זֶהָר חֲדָשׁ

פְּרֻשַׁת לֶךְ לְךָ

מִדְרָשׁ הַנֶּעְלָם

לֶךְ לְךָ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) הַנֶּעְלָמִים נִרְאוּ בְּאַרְיָן
עַת הַזְּמִיר הַגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, בָּא וּרְאֵה, כַּמָּה יֵשׁ לוֹ לְאַדָּם לְהַכְשִׁיר מַעֲשָׂיו לְפָנֵי
בוֹרְאוֹ, וְלְהַתְעַסֵּק בְּתוֹרָתוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. שְׁמַעְלַת הַתּוֹרָה
לְמַעַלָּה מִן כָּל הַמַּעֲלוֹת.

דָּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תִּרְיִן טָבִין רַבְרַבִּין אִית בְּאוֹרֵיחָתָא,

חַיִּים, וְעוֹתָרָא. דְּכִתְיִב, (משלי א) אַרְךָ יָמִים בְּיַמִּינָהּ
 בְּשִׂמְאֵלָהּ עֶשֶׂר וְכְבוֹד. אָמַר רַב פֶּפְּא, אֵלֵין תִּלְתָּא הֵוּ.
 אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, כְּבוֹד בְּכָלֵל הָעוֹשֶׁר הוּא. דְּמֵאן דְּאִית
 לִיה עוֹתָרָא, אִית לִיה יְקָרָא, וּבְמָה יִזְכָּה הָאָדָם לְכָל,
 בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תָּא חַוִּי, אֵין בְּכָל לִילָה וְלִילָה, שְׂאִינוּ
 אוּחוּ מַטְטְרוּ"ן שַׁר הַפְּנִים, כָּל נִשְׁמַתָּן שָׁל תְּלִמְיָדִי
 חֲכָמִים, הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לְשִׁמְהָ, וּמֵרָאָה אוּתָן לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וּמְמַתִּינִים מִלְּאֲבֵי הַשָּׁרֵת וְדוּמְמִים מְלוּמַר
 שִׁירָה, עַד שְׂיִתְכַנְּפוּ נַפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים עִמָּהֶם, וַיִּזְמְרוּ בְּיַחַד
 לְאֵל עֲלִיּוֹן.

שְׁנַאָמַר הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאַרְיָן, אֵלוּ הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לְשִׁמְהָ.
 עַת הַזְּמִיר הַגִּיעַ, אִזּוּ הוּא עַת לְזַמֵּר לְבוֹרְאִים בְּיַחַד.
 וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ, זֶה מַטְטְרוּן, הַבָּא לְאַסּוּף נִשְׁמַתָּן
 שָׁל צְדִיקִים, לְזַמֵּר לְיוֹצְרָם בְּכָל לִילָה וְלִילָה, שְׁנַאָמַר (תהלים
 קמט) יַעֲלִזוּ חֲסִידִים בְּכְבוֹד יְרֵנְנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם. מַהוּ בְּכְבוֹד.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זֶה מַטְטְרוּ"ן.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, כָּל נִשְׁמוֹתָן שָׁל צְדִיקִים, נִגְזְרוּ
 מִתַּחַת כִּסֵּא הַכְּבוֹד, לְנַהֵג אֶת הַגּוֹף, כְּאֵב הַפְּנִינִי
 אֶת הַבֶּן. כִּי בִלְתִי הַנְּשִׁמָּה, לֹא יוּכַל הַגּוֹף לְהַתְנַהֵג, וְלֹא
 לְדַעַת וְלַעֲשׂוֹת רְעוּן בּוֹרְאוֹ. דְּהָא אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, הַנְּשִׁמָּה
 הִיא מוֹרָה וּמְלַמְּדָה לְאָדָם, וּמַחֲנִכְתּוּ בְּכָל דְּרָךְ יִשְׂרָאֵל.

וּבִשְׁעָה שְׁשׁוּלַח הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתָהּ מִמְּקוֹם הַקּוֹדֶשׁ,
 מְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב
 (בראשית יב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם, זֶה הִיא הַנְּשָׂמָה, שֶׁהִיא א"ב,
 לְלַמֵּד אֶת הַגּוֹף, וְר"ם עָלָיו, שֶׁמִּמְּקוֹם רָם וְנִשְׂאָ בָּאָה. וְכֵן
 אוֹמֵר לָהּ, לֶךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְמוֹלְדֹתֶיךָ, מִדִּירְתֶּיךָ, וּמִמְּקוֹמֶיךָ,
 וּמִהַנְּאֻתֶיךָ. וּמִבֵּית אָבִיךָ, אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב זֶה הִיא אִסְפְּקֻלְרִיא
 הַמְּאִירָה. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ, בְּלוֹמַר לְגוֹף פְּלוֹנִי, לְגוֹף
 קְדוּשׁ. לְגוֹף יִשְׂרָאֵל.

וְעַם כָּל דָּא, וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ, אוֹתָם הַנּוֹהֲגִים עִמָּךְ מִדוֹת
 טוֹבוֹת, מִדוֹת יִשְׂרָאֵל. אוֹתָם הַמְּבָרְכִים אוֹתִי בְּשִׁבְלֶיךָ,
 וְאוֹמְרִים כָּל זְמַן שֶׁהַנְּשָׂמָה בְּקֶרְבִי מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה'
 אֱלֹהֵי. וּמְקַלְלֶיךָ אָאֹר, אוֹתָם הַמְּקַלְלִים אוֹתְךָ, וּמְקַלְקְלִים *
 מֵעֲשִׂיהֶם וּדְרֻכֵיהֶם.

(ס) וַיִּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה'. כִּיּוֹן שְׁנַת־בְּרָכָה בְּשִׁבְעַת
 בְּרָכוֹת הַלָּלוּ, מַה כְּתִיב, וַיִּלֶךְ אַבְרָם, זֶה הִיא
 הַנְּשָׂמָה, שֶׁהִיא אָב לְגוֹף. וְרָם מִמְּקוֹם הָרָמִים. כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 אֵלָיו ה', לְהַכְּנִס בְּאוֹתוֹ הַגּוֹף שְׁנַצְטוּהָ לְהַנְהִיגוֹ וּלְלַמְּדוֹ.
 אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, רְאֵה מַה כְּתִיב בֵּיהּ, כִּיּוֹן שֶׁבָּאָה לִיכְנָס
 בַּגּוֹף, וַיִּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט, זֶהוּ יַצַּר הָרַע, הַמְזוּמָן לִיכְנָס עִם
 הַנְּשָׂמָה בִּיחַד כִּיּוֹן שֶׁנּוֹלַד אָדָם, וּמִנִּין שֶׁנִּקְרָא יַצַּר הָרַע כָּךְ,
 שְׁנַצְטָמַר (בראשית ח) כִּי יַצַּר לֵב הָאָדָם רַע מִנְעֻרָיו, וְזֶהוּ לוֹט
 שְׁנַת־אָרָר בְּעוֹלָם.

וְאֵלֶּיךָ הָאֵל כִּי הָאֵל דָּאָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִנָּחֵשׁ שֶׁהַשֵּׂיִא לְחֹהָה,
 הוּא יֵצֵר הָרַע. וְרֵאִינוּ שְׁנַתְקַלֵּל, שְׁנַאֲמַר (שם א) אַרְוֹר
 אֶתְּהָ מִכָּל הַבְּהֵמָה, וּלְפִיכֶךָ נִקְרָא לוֹט. שְׁבִשְׁעָה שֶׁהַנְּשָׂמָה
 בָּא לִיבָנִים בַּגּוֹף, מִיָּד וַיִּלָּךְ אֶתּוֹ לוֹט, שֶׁהוּא מְזוּמָן לִיבָנִים
 עֲמוֹ, וְלִהְשֵׁטִין לְאָדָם, וְלִהְיוֹת מְקַטְרֵג לְהַנְּשָׂמָה.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר ר' אִידִי, מִנֵּיִן מַה שְׁאֲמַרְנוּ שֶׁהוּא מְשַׁל
 עַל הַנְּשָׂמָה. מִמַּה דִּכְתִּיב אַחַר כֵּן, (שם יב) וַיִּקַּח אֲבָרָם
 אֶת שָׂרֵי אֲשֶׁתּוֹ, זֶהוּ הַגּוֹף. וְאֶת לוֹט בֶּן אַחִיו, זֶהוּ יֵצֵר הָרַע,
 שֶׁהוּא בֶּן אַחִיו, מְשׁוֹתֵף וְנִדְבֵק עִם הַגּוֹף. וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם
 אֲשֶׁר רָכְשׁוּ, אֵלּוּ מַעֲשֵׂיהֶם. וַיֵּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנַעַן, כּוֹלֵם
 מְדוּבָקִים לְלֶכֶת בְּהַבְּלֵי הָעוֹלָם, הוֹלְכִים אַחֲרֵי בַעֲצָם
 וְהַרְהוּרִים.

וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׂכָם עַד אֵלּוּן מוֹרָה, בְּכָל
 מְקוֹם שָׁזָה מִתְּאֵוָה, הַנְּשָׂמָה עֲמוֹ. וְהַכְּנַעֲנִי אִזּוּ בְּאֶרֶץ,
 זֶה הַתְּאֵוָה, שֶׁהִיא דְּבִקָּה בַּגּוֹף.

כִּיִּזְנוּ שְׁפוֹקֵד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲשֵׂיהֶם, וּמוֹצֵיא הַנְּשָׂמָה מִן
 הַגּוֹף, הַנְּשָׂמָה רוֹצָה לְעֵלוֹת לְמַעְלָה, רְאָה מַה כְּתִיב
 בָּהּ. (שם יג) וַיִּלָּךְ לְמַסְעָיו מִנְּגַב וְעַד בֵּית אֵל, וּרְצוּנָה לְחִזּוֹר
 אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֶהְלָה בְּתַחֲלָה. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב,
 אֶהְלָה כְּתִיב בְּה"א, וְאִזִּי הִיא עוֹמֶדֶת בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעֵי,
 בֵּין לְעֵלוֹת לְמַעְלָה וּבֵין לִירֵד לְמַטָּה.

זְכָתָה עוֹלָה אֶל מְקוֹם הַמְּזִבָּח, (שם) אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם

בְּרֵאשׁוֹנָה, מְקוֹם אֲשֶׁר מִיכָאֵל הַשָּׁר הַגָּדוֹל מִקְרִיב
נִשְׁמָתוֹ שֶׁל צְדִיקִים. וַיִּקְרָא שֵׁם אַבְרָם בְּשֵׁם ה', הַנְּשֻׁמָּה
נֹתֶנֶת שְׂבַח וְהוֹדָאָה בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה, שְׂזוּכָתָה לְאוֹתָהּ
הַמַּעֲלָה. וְאִם לֹא זָכָתָה, מָה כְּתִיב. (שם יב) וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ
וְנִסּוּעַ הַנְּנֻבָה, דוֹחִין אוֹתָהּ וְהוֹלֶכֶת עַד שְׂפוּבָבֶת כָּל הָעוֹלָם
עַד שֶׁתִּקְבַּל עוֹנָשָׁה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַצְּדִיקִים מָה יֵהֵם עוֹשִׂים אִם בָּא לִיטָהֵר,
אֶפְלוּ יֵצֵר הָרַע הַבָּא לְקַטְרְגוֹ, נִשְׁמָתוֹ מְסִיעֵת אוֹתוֹ,
שְׁנַיִמָּר (שם יג) וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט, הַנְּשֻׁמָּה אוֹמֶרֶת לִיֵּצֵר
הָרַע, אֵל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינְךָ.

מָה עוֹשֶׂה הַצְּדִיק הַזֶּה. הוֹלֵךְ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, קוֹרֵא וְשׁוֹנֵה,
וּמְקַטְרֵג לִיֵּצֵר הָרַע, וְאוֹמֵר לוֹ הֲלֹא כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ,
הַפָּרָד נָא מַעֲלִי. סְגִיֵּאִין אֵית בְּעֵלְמָא, דְּאֵת יָבִיל לֹון, מִן
קָדָם דְּאֲבָאִישׁוּ עוֹבְדֵיהוֹן. אִם הַשְּׂמַאל וְאִימִינָה, אִם אֵתָה
רוּעָה לְהַשְּׂמַאִיל אוֹתִי, אֲנִי אִימִין, אֵלְךָ לְעַד יָמִין, שְׁלֹא
אֵתָה אֲשׁוּרֵי יָמִין וְשְׂמַאל. וְאִם הַיָּמִין וְאֲשְׂמַאִילָהּ, אֵתָה עַל פִּי
שְׂאֲרָאָה שְׁהִיא טוֹבָה עֲצָתְךָ, אֵעֲשֶׂה הַפָּךְ רְעוּנְךָ וְתֹאנְתְךָ.

(* וַאֲמַר רַבִּי בּוּ, יֵצֵר הָרַע מֵהוּ עוֹשֶׂה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, שְׁהוּא
רוּעָה שְׁלֹא נַעֲשֶׂתָה עֲצָתוֹ, מָה כְּתִיב בִּיהֵ, (שם) וַיִּבְחַר לוֹ
לוֹט אֵת כָּל כְּפַר הַיִּרְדֵּן, לְאוֹתָם הָרָשָׁעִים שְׁלֹא יִקְטְרְגוּ עִמּוֹ,
וּבְשִׁבִיל זֶה הִדְרֵךְ וַיִּפְרְדּוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו. וְאִזּוּ הַנְּשֻׁמָּה מָה
כְּתִיב בָּהּ. וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד, בְּכָל מַעֲשָׂים טוֹבִים וַיִּשְׁרִים

בַּתּוֹרָה וּמִצְוֹת.

זֶהָר חֲדָשׁ

(**) תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִגֵּן לְעַדִּיקָא, דְּלֹא יִשְׁלֹטוּן
בְּהוּן בְּנֵי אַנְשָׁא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲגִין עַל אַבְרָהָם,
דְּלֹא יִשְׁלֹטוּן בֵּיהּ וּבְאַנְתִּיתִיהּ.

תָּא חֲזִי, שְׂכִינְתָא לָא אַתְעֵדִי מַעַם שָׂרָה. בְּהוּא לִילִיא,
אַתָּא פְּרַעָה לְמִיקְרַב בְּהֶדְהּ. אַתָּא מְלֹאכְא, וְאַלְקִי לִיהּ.
כָּל אֵימַת דְּהוּה שָׂרָה אַמְרָה אַלְקִי, הוּה מְלֹקִי.

וְאַבְרָהָם הוּא אַתְקִיף בְּמֵאֲרִיָּה, דְּהָא שָׂרָה לָא יְהוּן יְכֻלִּי
לְשִׁלְטָאָה עֲלָהּ. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (משלי כח)
וְעַדִּיקִים כְּכַפִּיר יִבְטָח. וְהֲכָא נְסִינָא הִיא, דְּלֹא הֲרַהֵר
אַבְרָהָם אֲבַתְרִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי, תָּא חֲזִי דְבַגִּין כְּדָ, לָא פִּקִּיד לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְנַחְתָּא לְמַעְרִים, אֲלָא הוּא מְגַרְמִיָּה נַחַת, בְּגִין
דְּלֹא יְהִי פִתְחוֹן פֶּה לְבְנֵי עֲלָמָא, דְּאָמַר לִיהּ כְּדָ, וּלְבַתֵּר
אַצְטַעַר עַל אַנְתִּיתִיהּ. עַד כָּאן.

(*) (בראשית יד) וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבְּהָ אַחִיו, ר' תַּנְחוּם פִּתַח,
קַמְתִּי אֲנִי לְפִתַח לְדוּדֵי כּו' (שיר השירים ה) וְדוּדֵי
חֶמֶק עֶבֶר נִפְשֵׁי יִצְאָה בְּדַבְּרוּ. אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם, בַּא וְרֵאָה
כִּמְהָ יֵשׁ לּוֹ לְאָדָם לִישָׁהָר מְעוֹנוֹתָיו, בְּעוֹד דְּרַכִּי הַתְּשׁוּבָה
פִּתּוּחִין לְפָנָיו, בְּטָרָם יִסְתֵּם הַדְּרָךְ. שְׁנַאֲמַר (ישעיה נה) דְּרִשׁוּ
ה' בְּהַטְּעָאוּ וְגו'. יֵשׁ עֵתִים שְׁהוּא קְרוּב, וְיֵשׁ עֵתִים שְׁהוּא

רְחוּק.

וּמִי אָמַר רַבִּי תַנְחֹם הָבִי, וְהָא בְּתִיב (תהלים קמה) קָרוֹב הוּ'
 לְכָל קִרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בַּאֲמַת. אָמַר, הָאִי קִרְאָ
 מְסִייע לִיה. מִשְׁמַע דְּכְתִיב לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בַּאֲמַת, וְעַם
 כָּל זֶה מֵאִי בְּתִיב, רְצוֹן יִרְאָיו יַעֲשֶׂה.

מִשָּׁל לְמַלְךְ, דְּהוּוּ יְתִיב, וְאִתָּא פִר נָשׁ וְצוּח קַמִּיה, אֲצִית
 מְלָכָא כָּל מַה דְּאָמַר, וְלֹא אֲתִיב לִיה, הוּא צוּח
 וּמְלָכָא אֲצִית וְשְׁתִּיק. אֲזַל הֵהוּא גַבְרָא.

אָמְרוּ מִשְׁמִשְׁוּהִי קַמִּי מְלָכָא, מָרְנָא, לָמָּה לָא אֲתִיבַת לְהָאִי
 מְסַפִּינָא מְדַעַם, אָמַר לְהוּ, שְׁמַעִית כָּל מַה דְּאָמַר,
 וְאֲצִית לִיה, אֲבָל הוּא חֵיבָא קַמֵּאִי, וְלִיתוּהִי כְּדָאִי לְמַעַבְד
 רְעוּתִיה, דְּהָא אָמְרוּ לִיה וְלְתַבְרוּהִי זְמַנִּין סְגִיָאִין מִן שָׁמַי,
 דְּלֹא יְהוּוֹן בִּישׁוּן, וְיִיתוֹן קַמֵּאִי וְאֲעַבִּיד עֲמַהוֹן טָבָא, וְלֹא
 אֲשָׁנְחוּ בִי, כְּעַן לִית אֲנָא מְשַׁנְחָ בְּהוֹן.

כִּד הוּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, קָרוֹב הוּ לְכָל קִרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר
 יִקְרָאָהוּ בַּאֲמַת, וְשׁוֹמַע לָהֶם. אֲבָל לְמִי שְׁהוּא עוֹשֶׂה
 רְצוֹנוֹ, לְהָאִי בְּתִיב, (שם) רְצוֹן יִרְאָיו יַעֲשֶׂה וְאִת שׁוֹעֲתָם
 יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם.

אָמַר רַבִּי חֵלְבוֹ אָמַר רַב הוּנָא, מִמִּי אִתָּה לָמַד, מִמִּשָּׁה
 רַבִּינוּ עָלֵינוּ הַשָּׁלוֹם. דְּכְתִיב (שמות לג) וּבִכְּמָה יוֹדַע אִפּוּא
 בִּי מַעֲאֲתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אָנִי וְעַמִּי. אָמַר מִשָּׁה, רַבּוֹנוּ שָׁל עוֹלָם
 לִית אֲנִן צְרִיכִין לְמַלְאָךְ, וְלֹא לְשָׂרְף, וְלֹא לְשָׂרְף, מֵאִי שִׁינּוּיָא

יְהִי לָנֶאֱמָר מִן הָאוֹמוֹת, לָהֶם שֵׁר, וְלָנוּ שֵׁר, אֲבָל וְנִפְלִינוּ אֲנִי
וְעַמִּי וְגו', וּבְמִה יוֹדַע אִפּוֹא כִּי מְצֵאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הֲלֹא
בְּלִבְךָ עִמָּנוּ, אֶתָּה וְלֹא שֵׁר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵי הֵנָּה דַּעְתִּיהָ דְּמִשָּׁה דְּלֹא קִבִּיל לִיה
לְמַלְאָכָא. אֲלֵא, אָמַר מִשָּׁה יִדְעָנָא בְּהוּן בְּיִשְׂרָאֵל,
דְּאִינוּן חִיבֵיָא וּקְשֵׁי קַדְל, אֲלֵמְלִי יִתְמַסְרוּן לְמַלְאָכָא, וְכָל
שָׁבִין לְמִי שְׁהוּא מַדַּת הַדִּין, לֹא יִשְׁתַּיִר מִשְׁנֵאִיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל
שְׂרִיד וּפְלִיט.

דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל מְקוֹם הִי מַדַּת רַחֲמִים. אָמַר מִשָּׁה,
רְבוּנוּ שָׁל עוֹלָם, אֶתָּה אֲמַרְתָּ שְׁמַצֵּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ.
(שם לד) וְעַתָּה אִם נָא מְצֵאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ יִלְךְ נָא אֲדָנִי בְּקַרְבָּנוּ
דְּהוּא מַדַּת רַחֲמִים.

אָמַר לִיה לָמָּה. אָמַר לִיה כִּי עִם קִשָּׁה עֲרַף הוּא וְסִלְחָתָּ.
יִשְׂרָאֵל סְרַבְנִין מְרַחְנִין הֵם, בֵּינוּן שְׁחוּטָאִים יֵשׁ בְּיַד
הַמְּלָאָךְ לַעֲשׂוֹת דִּין, וְלֹא לַעֲשׂוֹת סְלִיחָה וּמְחִילָה. אֲבָל אֶתָּה
רַחוּם וְחַנוּן, הֵיכּוֹלֶת וְהַכַּח בָּךְ, וְרַחֲמֶיךָ רַבִּים, וְסִלְחָתָּ
לְעוֹנְנוּ וְלַחֲטָאתָנוּ וְנַחֲלָתָנוּ. מַה שְּׂאִין רְשׁוֹת לְשׁוּם מְלָאָךְ
לַעֲשׂוֹת כֵּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רַחֲמָנּוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲצֵל
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (שיר השירים ה) פֶּתַח־
לִי, פֶּתַח שֶׁל הַיְשׁוּבָה, לְמַעַן תִּזְכְּי לְכָל טוֹב שְׁבַעְעוֹלָם.
שְׂרָאִשִׁי נִמְלָא טָל, זְהוּ רֵאשׁ הָעוֹלָם. קְנוּצוֹתֵי רְסִימֵי לְיָלָה,

זֶהוּ קִצְּהָ הָעוֹלָם. כְּלוּמַר, רֵאשׁ הָעוֹלָם וְקִצְּהוּ, מִלֵּאתִי כָּל טוֹב בְּשִׁבְלֶיךָ, וְלֹא פָתַחְתָּ לִּי בְּאוֹתוֹ זְמַן. וְלֵאחֵר כֵּן בְּשִׁהְצִיק לָהּ מֵה בְּתִיב, (שם) קָמְתִי אֲנִי לִפְתּוֹחַ לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֶמֶק עָבַר נִפְשִׁי יֵצֵאָה בְּדַבְּרוֹ.

דָּבַר אַחֵר, קָמְתִי אֲנִי לִפְתּוֹחַ לְדוּדֵי, זוּ הִיא הַנְּשֻׁמָּה אֶצֶל הַגּוֹף, בְּעוֹד שֶׁהַנְּשֻׁמָּה בַּגּוֹף, אֵינָם רוֹצִים לְהַעִיר הַרְכִּי הַתְּשׁוּבָה. אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, בְּשִׁעָה שֶׁהַנְּשֻׁמָּה רוֹצָה לֵּצֵאת מִן הַגּוֹף, מִתְחַרְרֶטֶת לָמָּה לֹא שָׁבָה בְּתְשׁוּבָה עַד שִׁיֵּצֵאָה מִן הַגּוֹף, וְנִשְׁאַר הַגּוֹף כְּכֹלִי אֵינִן חֹפֵץ בּוֹ.

וְאָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים נִפְשׁוּ מִתְּאֵבֶלֶת עֲלָיו וְאוֹמְרֵת, קָמְתִי אֲנִי לִפְתּוֹחַ לְדוּדֵי. תִּדַּע לָךְ, בְּעוֹד שֶׁהַנְּשֻׁמָּה בַּגּוֹף, וְהַגּוֹף עוֹמֵד בְּכַח, הִיא, תְּשׁוּבָה מֵעֲלִיָּתָא, וְלֹא בְּשִׁעֲתָא דְּלֹא יָכִיל.

כִּדְאָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, מְשָׁל לְמִדַּת הַדִּין, לְאָדָם הָעוֹמֵד עַל שׁוֹלְחָנוֹ, וְהָיָה רָעֵב וְתֹאֵב לְאֹכֹל, וּבְעוֹד שֶׁהָיָה אוֹכֵל, עוֹמֵד עָנִי עַל הַפֶּתַח, שָׂאֵל מִמֶּנּוּ לְהֵאֲכִילוֹ, וְלֹא הִחְזִיר לוֹ פָּנִים, הֲלֹךְ אוֹתוֹ הָעָנִי בְּפַחֵי נֶפֶשׁ.

לְאַחֵר שִׁעָה, הַגִּישׁוֹ עוֹד לְפָנָיו לְאֹכֹל, הָיָה בְּטָנוּ מִלֵּא מְכַל, בֵּינָן שֶׁרָאָה שֶׁאֵינּוּ יָכוֹל לְאֹכֹל עוֹד, אָמַר תָּנוּ לוֹ לָזֶה הָעָנִי. הָיָה חָכָם אֶחָד עוֹמֵד עָלָיו, אָמַר לִיָּהּ, שׁוּטָה, אֵלּוּ יָכִילֶת לְאֹכֹל לֹא נָתַתְּ לוֹ, עֲתָה שֶׁאֵינִן בְּךָ כַּח לְאֹכֹל יוֹתֵר אַתָּה נוֹתְנוֹ לָעָנִי.

כִּי הוּא הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, הוֹלֵךְ בְּהִבְלָיו רָעַב לֶאֱכֹל
וּלְהַרְוִיחַ מָמוֹן, בָּא הָעָנִי שֶׁהוּא הַיַּעַר הַטּוֹב, וְשָׂאֵל מִמֶּנּוּ
בְּבִקְשָׁה שְׂיִחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה וְלַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה, וְאֵינּוּ רוֹצֵה,
מִפְּנֵי שֶׁהוּא רָעַב יוֹתֵר לְהַרְוִיחַ מָמוֹן.

לְאַחַר זְמַן תּוֹפְסִין אוֹתוֹ בְּקוֹלָר, בְּשֵׁרוּאָה שְׂאֵינּוּ יָכוֹל
לְהַרְוִיחַ יוֹתֵר, אוֹמֵר אֶחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה. שְׂמָא יִתְּנוּ לוֹ
שְׂעָה לְכֶךְ, אוֹ שְׂמָא לֹא יִתְּנוּ לוֹ. אָמַר לִיָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שׁוֹטֵה עִבְשָׁיו שְׂאֵינְךָ יָכוֹל עוֹד לְהַרְוִיחַ יוֹתֵר אֶתְּ אוֹמֵר
אֶחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה, דְּאֵלוֹ הָיִיתָ יָכוֹל לְהַרְוִיחַ עוֹד לֹא הָיִיתָ
חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, בְּעוֹדוֹ כִּי יֵצֵאת נִשְׁמָתוֹ.

וְאָמַר רַבִּי זְרִיקָא, רַב דְּמִן חֲבֵרִיאָא אֱלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה הָהוּא,
וְלֹא יִהְיוּ לִיָּה רְשׁוּתָא לְמַהְדֵּר בְּתִשׁוּבָה, דְּנִפְקָא
הֵהוּא קָלָא, וְאָמַר בְּשַׁעֲתָא דְהָהוּא מֵת, כָּל אוֹרְחִין וְשִׁבְלִין
מְלַעֲלָא וּמְלָרַע יִסְתַּמּוֹן מֵהֵהוּא גִבְרָא, דְּלֹא יִיְתִי לְעִלְמָא
דְּאֵתִי. אַרְבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, לָמָּה לָן כּוּלֵי הָאִי, ר (קהלת יב)
וְזָכַר אֶת בּוֹרְאָךְ כּוֹי עַד אֲשֶׁר לֹא יָבוֹאוּ יְמֵי הַרְעָה.

ג(בראשית יד) וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אַחִיו. רַבִּי אֲבָא פָּתַח,
כִּנְגֵד יַעַר הָרַע כְּדֵאִיתָא לְעִיל. הָא תְּנִינָן, כִּיּוֹן
שְׁנַפְרַד יַעַר הָרַע מִן הַגּוֹף שֶׁל צְדִיק לְאִיזָה מְקוֹם הוֹלֵךְ,
לְמְקוֹם הַרְשָׁעִים, שְׂלֵא יִקְטָרְנוּ עִמוֹ.

מֵאִי מִשְׁמַע. דְּכִתְיִב (בראשית יג) וְלוֹט יָשָׁב בְּעָרֵי הַכְּפָר וַיִּאָּהֵל
עַד סְדֵם וְאַנְשֵׁי סְדֵם רָעִים וְחַטָּאִים וְגוֹ', לְמְקוֹם רְשָׁעִים

וְחַטָּאִים, שָׁם שָׁם אָהֳלָה לְשֹׁבֵת. יִצָּר הָרַע שָׁם מֵהוּ עוֹשֶׂה,
חֹטֵא עִמָּם, וּמַחֲטִיא, עַד שֶׁנִּשְׁבָּה בַּעֲוֹנוֹתָיו וְנִלְכַד.

וְנִשְׁמַת הַצַּדִּיק מָה (הוּא) עוֹשֶׂה. וַיִּשְׁמַע אַבְרָם זוּ הַיָּא
הַנִּשְׁמָה, כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו, זֶה יִצָּר הָרַע. וַיִּרַק אֶת

חַנִּיכּוֹ יְלִידֵי בֵיתוֹ, אֵלּוּ הֵם הַצַּדִּיקִים הַמְּחֻוֹנְכִים בְּמַצּוֹת,
וּבְדַרְךְ הַטּוֹב, בְּדַקָּאֵמֶר רַבִּי אֲבָהוּ, פִּיּוֹן שְׂרֹאָה הַצַּדִּיק

דְּהַרְשָׁע נִעְזָב וְנִלְכַד בַּעֲוֹנוֹתָיו, הוֹלֵךְ לְאַחֲזוֹ בּוֹ, אוֹלֵי
יַחֲזִירָהוּ בַתְּשׁוּבָה, וּמִקְרָבוֹ וּמִלְּמִדּוֹ. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב,

וַיִּרְדֹּף עַד דָּן, עַד עֵיקַר דֵּינּוֹ רוֹדֵף לְהַצִּילוֹ מִדֵּינָהּ שָׁל גֵּיהֶנָּם.
וְכֵן הוּא דְרַךְ הַצַּדִּיקִים, לְרִדּוֹף אַחֲרֵי הַרְשָׁעִים כְּדֵי

לְהַחֲזִירָם לְמוֹטָב. מָה כְּתִיב בְּהוּ. (שם יד) וַיִּחַלֵּק עֲלֵיהֶם

לִילָה וְגו'. וְזֶהוּ נִשְׁמַת הַצַּדִּיקִים, שְׁמֵיִסְרִים וּמִבְּקָשִׁים לָהֶם,
כְּדֵי שְׁלֵא יִלְכוּ בְּדַרְךְ רַשְׁעָתָם. הוּא וְעַבְדּוֹ וַיִּבֶם, הַנִּשְׁמָה

וְהַצַּדִּיקִים רוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם, וּמוֹכִיחִין לָהֶם, וּמֵיִסְרִים לָהֶם.
וַיִּרְדְּפֶם עַד חוֹבָה, מוֹדִיעִים לָהֶם רָעָתָם, וְרוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם,

עַד שְׁמֹגְלִים לָהֶם רָעָתָם וְרַשְׁעָתָם, לְמַעַן יִבוֹשׁוּ

מִמַּעֲשֵׂיהֶם. וְזֶהוּ וַיִּרְדְּפֶם עַד חוֹבָה. הַנִּשְׁמָה עוֹשֶׂה כָּךְ,
וּמוֹדִיעָה לָהֶם דְּרָכָם הָרָעָה, וְזֶהוּ עַד חוֹבָה. וְהָאִיךְ הֵם

הוֹלְכִים, לְשִׁמְאָל וְלֹא לְיָמִין.

מָה כְּתִיב אַחֲרֵי כֵן. (שם) וַיֵּשֶׁב אֶת כָּל הָרֶכֶשׁ וְגַם אֶת לוֹט.
אָמֵר רַבִּי אֲבָהוּ, בְּעַל כְּרָחֵם הֵם חוֹזְרִים בַּתְּשׁוּבָה.

דְּכַתִּיב וְגַם אֶת לוֹט אָחִיו וּרְכוּשׁוֹ הֵשִׁיב. וְאַפִּילוּ יִצָּר הָרַע,

בְּעַל כְּרַחוּ שָׁב בְּתִשְׁבּוּבָה. וְאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, בֵּא וּרְאֵה כַּמָּה
שָׁכְרוּ שֶׁל אָדָם הָעוֹשֶׂה לְאַחֲרִים לַחֲזוֹר בְּתִשְׁבּוּבָה. מָנָא לָן,
מִמָּה דְכָתִיב אַחֲרָיו, (שם) וּמִלְכֵי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם.

תֵּאֵנִי רַבִּי תֵּיִיא רַבָּה, בְּשַׁעָה שֶׁנִּשְׁמַת הַצְּדִיק, הַמְּחַזֵּיר
בְּתִשְׁבּוּבָה לְאַחֲרִים, יוֹצֵאָה מִן הַגּוֹף, מִיכָאֵל הַשָּׁר
הַגָּדוֹל הַמְּקָרִיב נַפְשוֹת הַצְּדִיקִים לְפָנַי בּוֹרְאוֹ, הוּא יוֹצֵא
וּמְקַדִּים שָׁלוֹם לְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק, שֶׁנֶּאֱמַר וּמִלְכֵי
צֶדֶק, זֶהוּ מִיכָאֵל רֵאשׁ שׁוֹמְרֵי שְׁעָרֵי צֶדֶק. מֶלֶךְ שָׁלֵם, זֶה
יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה. הוֹצֵיא לָחֵם וַיֵּיז, שֶׁמְקַדִּים וַיֹּצֵא
לְקִרְאָתוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ שָׁלוֹם בּוֹאֲךָ.

אָמַר רַבִּי תֵּיִיא, מִכָּאֵן לְמַדְנֹו, כָּל הַמְּקַדִּים וַיֹּצֵא לְקִרְאָת
הַבָּא מִן הַדֶּרֶךְ, וְנוֹתֵן לוֹ שָׁלוֹם, מַעְלָה עָלָיו הַכְּתוּב
כָּאֵלוֹ אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה הוּא נוֹתֵן לוֹ. מָנָא לָן, מֵהֵאֵי קָרְא,
דְּכָתִיב (דְּבָרִים כג) עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְמוּ אֶתְכֶם בְּלָחֶם
וּבַמַּיִם. וְכִי צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְלָחֶם וּלְמַיִם, וְהֵלֵא הַמֶּן יוֹרֵד
לָהֶם, שְׁהִיָּה טַב וְשִׁפּוּר מִכָּל אֲכִילָה שֶׁפְּעוּלָם.

אֵלָּא מִפְּנֵי שְׁלֵא בָּאוּ לְהַקְדִּים לָהֶם שָׁלוֹם, הַעֲלָה עֲלֵיהֶם
הַכְּתוּב כָּאֵילוֹ חֲסָרוּ מִחַיֵּיתָם. וְכָל הַמְּקַדִּים שָׁלוֹם
לְחַבִּירוֹ, וַיֹּצֵא לוֹ לְדֶרֶךְ, מַעְלָה עָלָיו הַכְּתוּב, כָּאֵלוֹ נוֹתֵן לוֹ
לְאֵכוֹל וְלִשְׁתּוֹת. וְכֵן אָמַר רַבִּי תֵּיִיא רַבָּה, מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל
וּמִלְאַכֵי הַשָּׁרֵת הַשׁוֹמְרֵים שְׁעָרֵי צֶדֶק, יוֹצֵאִין לְקִרְאָתוֹ
וּמְקַדִּימִין לוֹ שָׁלוֹם.

וְהוּא כִּהֵן לֵאלֹהֵי עֲלִיּוֹן, דְּתַאֲנִי רַב יוֹסֵף, כְּשֵׁם שְׂכִינְתוֹ גָּדוֹל
 לְמִטָּה, כֶּךָ מִיכָאֵל הַיֵּשֶׁר הַגָּדוֹל הוּא כִּהֵן לְמַעְלָה,
 וְהוּא מְקַדִּים וּמְבַרְךְ לְנִשְׁמָה קוֹדֵם, וְאַחַר כֶּךָ מְבַרְךְ
 לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֵלְמָלָא מְקַרָא כְּתוּב אִי אֶפְשָׁר
 לְאוּמְרוּ, שְׁנַאֲמַר (בראשית יד) וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם
 לֵאלֹהֵי עֲלִיּוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. אֲשֶׁרִיךְ שְׂזִכִּיתָ לְכֶךָ, וְאַחַר כֶּךָ
 וּבְרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר מִגֵּן צָרִיךְ בְּיָדְךָ, אֵלֹהֵי הַרְשָׁעִים
 שְׂזִכִּיתָם בְּתִשׁוּבָה, וְעָשִׂיתָ אֶת נִשְׁמָתָם.

(שם) וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מְכַל, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֲאִי קָרָא לֹא
 יִדְעֵנוּ, מִי נָתַן מַעֲשֵׂר לְמִי. אֵלָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נוֹתֵן לוֹ מַעֲשֵׂר. נוֹטֵל אוֹת א' מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְנוֹתֵן
 אוֹתָהּ עֲטָרָה עַל הַנִּשְׁמָה, שֶׁהוּא אַבְרָם. וְאִיזוֹ הִיא אוֹת
 אַחַת. אוֹת ה'. כֹּאֲשֶׁר נִבְרָא הָעוֹלָם בָּהּ, לְהִיּוֹת צְרוּרָה
 בְּצִרּוֹר הַחַיִּים, וְנִשְׁלָמַת בְּהַשְׁלָמָתוֹ. הִדָּא הוּא דְכִתְיִב, (שם יז)
 וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׂמֵךְ אַבְרָם וְהָיָה שְׂמֵךְ אַבְרָהָם, וְזֶהוּ
 הַמַּעֲשֵׂר שֶׁנָּתַן לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵהוּ מְכַל, הוּא שְׂכִינָתוֹ שֶׁל מְקוֹם, דְּהֵא
 תַּנִּינָן, אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, מֵאִי דְכִתְיִב (בראשית כד) וְה'
 בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל, שֶׁהַשָּׂרָה שְׂכִינָתוֹ עִמּוֹ.

אָמַר רַב חֲסֵדָא, אִין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה מְשַׁפֵּט
 בְּרָשָׁעִים בְּעוֹלָם הַבָּא, עַד שֶׁנִּמְלָךְ בְּנִשְׁמָתוֹ שֶׁל
 צְדִיקִים, שְׁנַאֲמַר (איוב ד) מִנִּשְׁמַת אֵלֹהֵי יֹאבְדוּ. וּכְשֶׁהֵן

אוֹבְדִין, אֵין אוֹבְדִין אֶלָּא מֵאוֹתוֹ הַדִּין, שֶׁהַנְּשָׂמָה דְנָה לְרָשָׁעִים.

וְתֵאנָא, עֵרְסִיאֲמַר לִיה שָׂרוּ שְׁל גִיְהֵנָם, עוֹמַד לְפָנַי נְשָׂמַת הַצְּדִיקִים שְׁלָא יִתְפַּלְלוּ עַל הָרָשָׁעִים לְפָנַי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשִׁיתָנָם בְּרִשּׁוֹתוֹ לְהוֹרִידָם לְבֵאֵר שַׁחַת, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית יד) וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סְדוּם אֶל אַבְרָם תָּן לִי הַנֶּפֶשׁ. מֶלֶךְ סְדוּם זֶהוּ שָׂרוּ שְׁל גִיְהֵנָם, הָעוֹמַד עַל הָרָשָׁעִים, וְהוּא מֶלֶךְ סְדוּם.

וּמָה אוֹמַר לְנְשָׂמָה שֶׁהוּא אַבְרָם, תָּן לִי הַנֶּפֶשׁ, שֶׁהִיא הַחוּטָאֵת, כְּמָה דְאֵת אָמַר (יחזקאל יח) הַנֶּפֶשׁ הַחַטָּאֵת הִיא תָמוּת. כְּלוּמַר תָּן לִי אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא מִתְאָהּ בַּחַטָּאוֹת, כִּדִּי שִׁתְּהָא גְדוּנִית כְּפִי רִשְׁעָתָהּ, וְלֹא תִקְחֶנָּה בְּתַחְנוּנֶיהָ. וְהִרְכוּשׁ קַח לָךְ, אוֹתָם אֲשֶׁר שָׁבוּ בְּתִשׁוּבָה בְּנַפְשׁוֹתָם מִדְּרָבָם הָרָעָה, קַח לָךְ, וְהַצִּילָם מִדִּינָהּ שְׁל גִיְהֵנָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּאוֹתָהּ שַׁעָה הַנְּשָׂמָה מָה הִיא אוֹמַרְתָּ, וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל מֶלֶךְ סְדוּם הִרְמַתִּי יָדִי אֶל הַיָּאֵל עֲלִיוֹן, בְּשִׁבּוּעָה, שְׁלָא אֶתְפַּלֵּל וְלֹא אֶקַח לְאוֹתָם הָרָשָׁעִים, שֶׁהֵייתִי מִכְרִיז לְפָנֵיהֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, וְהוֹכַחְתִּים לְחִזּוֹר בְּתִשׁוּבָה, וּפְרַשְׁתִּי לָהֶם כָּל מִשְׁפָּטֵי גִיְהֵנָם, וְלֹא שָׁמְעוּ לִי. אִם אֶקַח מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ, שְׁלָךְ הֵם, וּבְרִשׁוּתְךָ הֵם.

דְּאֵרְבִי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, זְמַנָּא חָדָא חָזִי הָוִית וְעָרְעִית סְמוּךְ

לְתַרְעָא דְגִיְהֵנָם, וְשִׁמְעִית קָל תְּחִיבִיא, דִּהּוּ טְרִידִין
 בְּגִיְהֵנָם בְּדִינָא רַבָּא, דְּדִינִין לְתְּחִיבִיא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, וְהוּ
 אָמְרִין, פּוֹתְקָנָא סִיפְנָא, שְׁמַעְנָא, וְלֹא אָרִיכְנָא אוּדְנָנָא, וּוִי
 לָן, מִיִּלְתָּא דְעִדִּיקָנָא לָא עֲבַדְנָא.

בְּכִינָא, שְׁמַעִית הֵהוּא קָלָא דְאָמַר, בְּר לִינְאִי בְר לִינְאִי, סַק
 סִיקְתָּךְ וּסְתוּם פּוֹמְךָ, לִית לָךְ רְשׁוּתָא לְעֲלָאָה
 עֲלוּהִי, וְאַתְּ וְחֲבֵרִיָּא בְּתִיב בְּכו (מלאכי א) וְעִסּוּתְם רְשָׁעִים כִּי
 יִהְיוּ אַפְר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם.

וְאֵרְבִי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, שִׁבְעָה מְדוּרוֹת יֵשׁ בְּגִיְהֵנָם, בְּאֶשֶׁר
 נְדוּנִין הָרְשָׁעִים לְעֵתִיד לָבֵא. וְשִׁבְעָה פְתָחִים יֵשׁ
 בְּגִיְהֵנָם, כְּנֶגֶד שִׁבְעָה פְתָחִים שְׁיֵשׁ לְנִשְׁמוֹת הָעִדִּיקִים
 לְהַכְנִס בָּהֶם. כְּנֶגֶד, יֵשׁ לְנַפְשׁ הָרְשָׁע שִׁבְעָה פְתָחִים לְהַכְנִס
 בָּהֶם, וְאֵלוֹ הֵן: אוֹפֵל, עֲלֻמּוֹת, שְׁעָרֵי מוֹת, בְּאֵר שַׁחַת, טִיט
 הַיָּוֵן, שְׂאוֹל וְאַבְדּוֹן. וְשֵׁם נִידוּנִים שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשׁ.

דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִשְׁפַּט רְשָׁעִים בְּגִיְהֵנָם, שְׁנַיִם עָשָׂר
 חֲדָשׁ, וְשֵׁם יַעֲפָצְפוּ בְתִשׁוּבָה. וְנִשְׁמָתָם שֶׁל עִדִּיקִים
 פּוֹנְעִין לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמַעֲלִין אוֹתָן מִשְׂאוֹל, שֶׁהוּא
 הַמְדוּר הַשְּׂשִׁי, שְׁנַאֲמַר (שמואל א ב) מוֹרִיד שְׂאוֹל וַיַּעַל.

וּמִי שְׁנַכְנַס בְּמְדוּר הַתַּחְתּוֹן שֶׁהוּא אַבְדּוֹן, שׁוֹב אֵינּוּ עוֹלָה.
 דְּתַאנָּא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אַף עַל פִּי שְׁנַכְנַס בְּשְׂאוֹל,
 עוֹלָה בְתִשׁוּבָה, שְׁנַאֲמַר (יונה ב) מִבֶּטֶן שְׂאוֹל שׁוֹעֲתִי שְׁמַעְתָּ
 קוּלִי.

דָּבָר אַחֵר (בראשית יד) הִרְמַתִּי יָדֵי אֵל ה' אֵל עֲלִיּוֹן וְגו' אִם
מֵחֹט וְגו' אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַרְאוּם לָךְ, שֶׁהֵם רִשְׁעִים
גְּמוּרִים, שֶׁלֹּא שָׁבוּ בְּתִשׁוּבָה מֵעוֹלָם, בְּשִׁבוּעָה שֶׁלֹּא אָקַחֵם
לְעוֹלָם.

בְּלַעְדֵי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, בֵּא וּרְאֵה
כַּמָּה חֲבִיבָה הַתּוֹרָה לְפָנַי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שֶׁבְשִׁבִילָהּ זוֹכָה הָאָדָם לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְכֹל הַמְּלַמֵּד
תּוֹרָה לְאַחֵרִים, יוֹתֵר מִכּוֹלָם. בֵּא וּרְאֵה מָה כְּתִיב בְּכַאן, אִם
אָקַח מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ, אוֹתָם הַרִשְׁעִים הַרְאוּם לָךְ. בְּלַעְדֵי רַק
אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים, חוּץ מֵאוֹתָם הַמּוֹרִים תּוֹרָה לְאַחֵרִים
וּלְתִינוּקוֹת, שֶׁשְׂכָרָם כְּפוֹל.

דָּאֵמַר רַבִּי יִצְחָק, הַמְּלַמֵּד תּוֹרָה לְתִינוּקוֹת, דִּירְתוּ עִם
הַשְּׂכִינָה. וְהֵינּוּ דָאֵמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּד הוּא אֲתִי
לְמַחְמֵי עוֹלִימִיָא בְּבִי רַב, הוּא אָמַר, אִזְלָנָא לְמַחְמֵי אִפִּי
שְׂכִינָתָא.

וְאוֹמַר (שם) רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים, חוּץ מֵאוֹתָם אֲשֶׁר לְמַדּוּ
לְנְעָרִים תּוֹרָה, וְחֵלֶק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ
אִתִּי בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, תִּדְעַ שְׂאֵחֻזִּיק בָּהֶם, וְלֹא אֲתַנֵּם לָךְ, אִף
עַל פִּי שְׂרָאוּיִם לִיעֲנֵשׁ.

כֹּל כֵּךְ יֵשׁ לְנִשְׁמַת הַצַּדִּיק עִם מְלַךְ סְדוּם, שֶׁהוּא שָׂרוּ שֶׁל
גִּיהֵנָם, הַמוֹשֵׁל עַל הַרִשְׁעִים. וְעוֹד אוֹמַר לוֹ, לֹא אָנִי
לְבִדִּי אֲחֻזִּיק בְּאֵלוֹ, אֶלָּא עֲנַר אֲשֶׁכּוֹל וּמִמָּרָא, שֶׁהֵם הָאֲבוֹת,

הם יקחו חלקם.

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּר רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּנַע בֵּיהּ בְּאַלְיָהוּ, בְּדִיּוּקְנָא
 דְּסָבָא חֲדָא, וְעַלְמִים זְעִיר עֲמִיה, וְהוּהּ מַעְבֵּר גַּהֲרָא
 דְּמִיָּא רַבָּא, לְאַעְבְּרָא לְהַךְ גִּיסָא, אָמַר לִיה סָבָא, אָרְמִי
 אַבְתַּפְּאִי רַבִּיָּא דִּין, וְאַתְּ בְּאַיְדֵךְ גִּיסָא, וְאַעְבֵּר לְכוּן
 מַעְבְּרָא דְּמִיָּא.

אָמַר, וְלֹא מְאִרִי דְּדָרָא אַתְּ, וְלֹא תִיכּוּל לְאַעְבְּרִינָנָא. אָמַר
 לִיה סָבָא, אִי אַתְּפָסְדָּ בְּתִרֵי יָדֵי, לָךְ וְלִיה, אָרְמִי
 יְתִכוּן לְאַיְדֵךְ גִּיסָא בְּפִלְגוֹת מִילָא.

אָמַר לִיה, וְלָעִית בְּאַוּרֵיָתָא. אָמַר לִיה אִין. אָמַר לִיה וְלֹא
 נִקְרָאת תּוֹשִׁיָה, שְׁמַתְשֵׁת כַּחוּ שֶׁל אָדָם. אָמַר לִיה וְלֹא
 נִקְרָאת אַסְנוֹתָא, וְשִׁקוּיָא, שְׁנַאֲמַר (משלי ג) רַפְּאוֹת תְּהִי
 לְשִׁרְדֵךְ וְשִׁקוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ. אִיף אָנָּא שְׁתֵּי מְאוּרֵיָתָא סְגִיָּאָה,
 כְּמֵאן דְּשְׁתֵּי מְאָנָּא דְּאַסְנוֹתָא וְאַתֵּי יִשְׁר חִילִי. אַעְבְּרִינוּן.

אָמַר לִיה סָבָא סָבָא, מָאן רַבִּיָּא דִּין גַּבְדָּ. אָמַר לִיה אָנָּא
 מְלִיף לִיה בְּאַוּרֵיָתָא. אָמַר לִיה, סָבָא סָבָא, חִילִי
 סְגִיָּא בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְּאַתִּי, וּבְגִינִיָּה דְּרַבִּיָּא דִּין, לָא
 אַשְׁבוּק לְמִלְּאַכָּא דְּגִיהֶנְס, לְמִינְנַע בְּדָ, וְאַנָּא עֵיילָנָא לָךְ
 לְעֶלְמָא דְּאַתִּי, בְּתַקִּיף חִילִי דְּאַיִת לִי תַמָּן.

אָמַר לִיה, רַבִּי ר', חִילָךְ סְגִיָּאָה לְעֶלְמָא דְּאַתִּי, כְּחַד מִן
 שְׁמִשׁוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּמִשְׁמָשִׁין קְדָמוּהִי. עַד
 דְּאַשְׁגַּח בֵּיהּ, לָא חֲזִינִיה. אָמַר שְׁמַע מִינָּה דְּאַלְיָהוּ הוּהּ, וְהוּהּ

חֲדֵי בְּעוֹבְדוֹי דְּעֵבֵד לִיהּ.

וּמִן יוֹמָא הַהוּא כִּד הָוּה חָמֵי דִּיּוֹקְנָא דְאַבוּי, הָוּה אָמַר לִיהּ
אָבָא אָבָא, אִימָא לְהַהוּא סָבָא, שְׁפָמִין סְגִיָּאִין
מֵאֲוֹרֵיתָא הָוּה. אָמַר לִיהּ אִימָא לִיהּ סָבָא דְקָדְמָאִי, סָבָא
דְּפוֹתְקָא. וּמְיָד יתִּישַׁר חֵילְךָ.

(בראשית טו) אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ה' אֶל אַבְרָם וְגו',
ר' עֲזַרְיָה פְּתַח, (שיר השירים א) מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֵיךָ
נְרוּצָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל הַקּוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע כְּתַקְנָה עַל
מִסְתָּו, עוֹלָה נְשַׁמְתּוּ לְשׁוֹט בְּאַרְצֵן הַחַיִּים.

אָמַר רַבִּי אֵיִבוּ, מָאִי כְּתַקְנָה, תָּא שְׁמַע, שְׁשִׁים אוֹתוֹת
יְדוּעוֹת יֵשׁ בְּקְרִיאַת שְׁמַע שָׁל לִילָה, שִׁיחָא מְכוּיָן
בְּהֵם לְדַעַת, הַסּוֹבְבִים אֶת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, שְׁהֵם שְׁשִׁים. הֲדָא
הוּא דְכֶתִיב, (שם א) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל.
וְהָא ע' אֵינּוּן. אֵלָּא עֶשֶׂר מְמוּנִים לְמִיעֵבֵד דִּינָא, שְׁנַעְמַר
(תהלים פב) אֱלֹקִים נָצַב בְּעֵדַת אֵל.

תַּנּוּ רַבָּנָן, זְמַנָּא חֲדָא, אֲזַל רַבִּי דוּסְתָאִי לְמַחְמֵי לְר' אֶלְעָזָר
בֶּן עֲרָךְ, אֲזַדְמֵן לִיהּ רַבִּי חַנִּי, אָמַר לִיהּ לִימָא לָן מַר
אוֹרְחָא דְתַקְנָא קַמִּיהּ, לְמַאן אֲזַל. אָמַר לִיהּ לְמַחְמֵי סָבַר
אִפִּי יוֹמִין. אָמַר לִיהּ מַאן הוּא. אָמַר לִיהּ, מַאן דִּנְחַתִּין קַמִּיהּ
רַבְרַבִּי עִילָאִי דְמִלְכָא בְרִיךְ הוּא.

אָמַר לִיהּ, נִיחָא לִיהּ לְמַר דְּאִיזִיל עַמִּיהּ לְאוֹרְחִיהּ. אָמַר לִיהּ,
אִי תִיכּוֹל לְמַסְפַּר סְבָרָא לְמָאִי דְתִשְׁמַע, זִיל. וְאִי לָא,

סְטִי אַבְתָּרְךָ, כִּי הֵיכִי דְלָא תַעֲנִישׁ. אָמַר לִיה לֹא לִיחֻוּשׁ מֵר
 לְהֵאִי, דְּהָא שְׁמַעִית מִילְתָּא דְרִזָּא עֵילְאַה, וְאַסְתַּכְּלִית בֵּיה,
 וּסְבָרִית סְבָרָא.

אָמַר לִיה וּמֵאִי הֵיא, אָמַר לִיה שְׁמַעִית הֵאִי רִזָּא דְהֵאִי
 פֿסוּקָא, (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁמָה, הֵיא
 כּוּרְסִיָּא יְקָרָא דְמַלְכָּא דְשַׁלְמָא כּוּלָּא דִילִיה. שְׁשִׁים גְבוּרִים
 סָבִיב לָהּ, אֵלִין שְׁתֵּין רַבְרָבִיא מְשַׁמְשִׁין עֵילְאִין קַדִּישִׁין,
 דְּאֵינוּן מְשַׁמְשִׁין גַּבִּי כּוּרְסָא יְקָרָא דְמַלְכָּא עֵילְאַה. מְגַבּוּרִי
 יִשְׂרָאֵל, דְּאֵנוּן מְמַנֵּן תַּחוּת שׁוּלְטָנָא רַבְרָבָא קַדִּישָׁא,
 מִיכָּאֵל אַפּוּטְרוּפְסָא דִישְׂרָאֵל. בְּגִין דְּאֵינוּן תַּחוּת יָדֵיהּ,
 כְּלָהוּ רַבְרָבִין אַפּוּטְרוּפִין דִישְׂרָאֵל, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב
 מְגַבּוּרִי יִשְׂרָאֵל.

אָמַר לִיה ר' דּוּסְתָאִי, יָאוּת אַנְתָּ יַתִּיר מְנִי, לְמִיזַל לְמַחְמִי
 סְבַר אִפִּי יוּמִין. אָזְלוּ, כַּד מָטוּ לְגַבִּיָּה וְחָמָא לֹון, אָמַר
 לְשַׁמְשִׁיָּה זִיל וְאִימָא לֹון, דְּכוּרְסִיָּא דְתַלְתָּ קִימָא מֵאִי הֵיא
 בְּלָא חַד.

שְׁמַע רַבִּי דּוּסְתָאִי, אַסְתַּכַּל בְּנַפְשִׁיָּה מִילְתָּא, וְאָמַר
 לְשַׁמְשִׁא זִיל וְאִימָא לִיה לְמַר, דְּלָאוּ לְמַנְנָא אָמַר
 דְּוֹד, (תהלים קיח) אַבְּן מָאָסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֵאשׁ פְּנֵה, דָּא דְּוֹד
 מַלְכָּא דְאִיהוּ רַבִּיעָאָה.

אָזַל שְׁמַשִּׁיָּה וְאָמַר לִיה הֵאִי מִילְתָּא. אָמַר לִיה מִימַר שְׁפִיר
 קְאָמְרַת, אָלָא זִיל וְאִימָא לִיה, אֵן גַּעְלוּ בֵּיה בְּדוּד,

דְּאָמַר אָבִין מָאָסוּ הַבּוֹנִים.

אָמַר לִיה לְר' חַנִּי, שְׁמַעְתָּ בְּהֵאֵי מִיִּלְתָּא פְתָנָם, אָמַר לִיה תִּלְתַּת עַנְיֵינִי שְׁמַעִית, חַד הוּא דְרֵשָׁא, אָמַר לִיה לָאו לְדְרֵשָׁא קָא אֲתִינָא הָבָא. דְּעוֹבְדָא דִּישֵׁי וּבְנוֹי שְׁמַעְנָא, אֲבָל עִיקְרָא דְמִלְתָּא אִי שְׁמַעְתָּ, אִימָא.

אָמַר, עִיקְרָא דְמִלְתָּא אִינּוֹן תְּרִי עַנְיֵינִי דְשְׁמַעִית, חָדָא הוּא דְאָמַר אָבָא, בְּיוֹמָא דְאֲתַבְּנִי בִי מִקְדָּשָׁא עֲבַד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא טִיבּוּ סִגִּי לְדָוִד מִלְכָּא.

דְּבַתֵּר דְּאֲזַדְמֵן לִיה הֵהוּא חוּבָא, וְאָף עַל גַּב דְּמַחֵל לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כַּד נִפְקַּי מֵהֵאֵי עֲלָמָא, לָא שְׁבָקוּהוּ מִלְאַבֵּי עֵילָאִי לְמַעַבְר תְּרַעֵי יְרוּשָׁלַּיִם דְּלַעִילָא, וְהוּא יְתִיב אֲבָרָאִי.

וּבְיוֹמָא דְאֲתַבְּנִי בִי מִקְדָּשָׁא, קָרָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמִיכָאֵל רַבְרַבָּא קְדִישָׁא, וּמִנֵּי לִיה לְמַהוּי הוּא, וְשִׁתִּין קְדִישִׁין עֵילָאִין, אֲפּוֹטְרוֹפְסִים דִּישְׂרָאֵל, אִינּוֹן דְּאֲסָחְרוּ כּוּרְסֵי קְדִישָׁא דִיקְרִיָה.

וּמִנֵּי לִיה לְמִיכָאֵל, לְמִיעַל לְדָוִד מְשִׁיחָא בְתַרְעֵי יְרוּשָׁלַּיִם דְּלַעִילָא, וְלֹאֲתַקְנָא לִיה עִם אֲבָהָתְנָא, רְתִיכָא קְדִישָׁא עֵילָאֵה, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (מלכים א ח) עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ.

וְאִידָךְ, עַנְיֵנָא הוּא, דְכְתִיב בִּיהוּדָה סְבוּי, דְנַעֲלוּי בִּיה אָחוי. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית לח) וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת אָחוי,

דְּסָרוּ לִיָּה מַגְאֹתִיָּה. וְקוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא לֹא נִיחָא קַמִּיָּה
מִכָּל בְּנוֹי דִּיעֲקֵב לְמַהוּי שׁוּלְטָנָא דְּמַלְכוּתָא דְּעֵלְמִין, אֲלֵא
לִיהוּדָה. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שם מט) לֹא יָסוּר שִׁבְט מִיְהוּדָה
וְכוּ' וְלוֹ יִקְהַת עַמִּים, הוּא בְּלַחֲדוּי, וְלֹא לְשָׂאָר בְּנוֹי דִּיעֲקֵב,
וְהֵינּוּ מַלְתָּא דְּהָוָה אָמַר אָבוּי.

וְתוּ שְׂמַעְנָא, מֵאֵי חָמָא קוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא לְמִיָּהב
שׁוּלְטָנוּתָא לִיהוּדָה מִכָּל שָׂאָר אַחוּי. אֲלֵא, אֲסַתְבַּל
קוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּשִׁמְיָה הַגְּדוּל דְּהָוָה רְשִׁים בְּשִׁמְיָה
דִּיהוּדָה, וּבְגִינִיָּה אֲשִׁלְטִיָּה עַל כָּלָא, וְשׁוּלְטָנִיָּה לֹא תַעֲדִי.
אַתָּא ר' דּוּסְתָאֵי וְנִשְׁקִיָּה בְּרִישִׁיָּה.

שְׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר, וְנִפְק לְגַבִּיהוּן, אָמַר אַתּוּן מְאָרִיהוּן
דְּמַתִּיבְתָא עֵילָאָה, פְּלַגוּתָא וְשְׁלִימְתָא אֵייתוּן גְּבֵאֵי,
וְתַחֲמוּן וְתִיחוּן. מַה דְּלֹא הָוָה גְּלִי לְעֵלְמִין, דְּכְתִיב (שמות לג)
כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחַי. וְאַתּוּן תַּחֲזוּן וְתִיחוּן.

יְתַבּוּן קַמִּיָּה, אֲשִׁתִּיק, וְאֵינּוּן אֲשִׁתִּיקוּ. עָאֵל לְאַדְרוּנָא, שְׁמַע
הָהוּא קָלָא דְּהָוָה אָמַר, אֵימָא לוֹן מַה דְּאֵינּוּן בְּעָאן,
דְּזַכָּאֵין אֵינּוּן. עַד דְּנַחֲתִית, רַמֵּשׁ לִילְיָא. אַכְלוּ. עַד דְּהוּוּ
אַכְלִי, אֲשִׁתִּיק, וְאֵינּוּן אֲשִׁתִּיקוּ. כִּד אַכְלוּ, קָמוּ לְמַשְׁכַּב,
אָמַר לוֹן אֵי אֵית מַנְכּוֹן, דְּשְׁמַע מִלְתָּא לֵימָא לִי.

פְּתַח רַבִּי דּוּסְתָאֵי וְאָמַר, אֲנִן סְבָרָא נְסַבּוּר, וְטִיבוּ לְמִינְדַע,
אַתָּ אֵימָא לָן. אָמַר לוֹן, שְׁמַעְתּוּן הָאֵי מִלְתָּא דְּאָמַר
רַבִּי יִצְחָק, כָּל הַקּוּרָא קָרִיאת שְׁמַע פְּתַקְנָה עַל מַטְתּוֹ,

נִשְׁמָתוֹ עוֹלָה לְשׁוֹט בְּאַרְיֵן הַחַיִּים. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר
השירים א) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל. אָמְרוּ לִיהּ
לִימָא מַר.

אָמַר לוֹן, בְּקִרְיַת שְׁמַע אֵית שְׁתִּין אַתְּוֹתָא יְדִיעָאן, עַד
וּבְשַׁעְרֵיךְ. וְעַל כָּל אֵת וְאֵת אֵית סוּד יְקָרָא דְמַלְכוּתָא
קַדִּישָׁא, דְשְׁלִיטָא עֵילָאָה. וּפּוֹלְחָנִיה דְּבַר נֶשׁ קַמִּיהּ, עַד
דִּיקָרַב דְּעַתִּיהּ, לְכוּרְסֵי יְקָרָא דְמַלְכוּתָא קַדִּישָׁא.

וּבְהַהוּא שַׁעְתָּא, נָסִיב לוֹן מִן פּוּמִיָּה מְאֲרִיה דְּאַפְיָא, דִּי
שְׁמִיָּה כְּשִׁמָּא דְמְרִיָּה, וְהוּא אָסִיק לְהוּן לְעֵילָא עִם
נִשְׁמוֹתֵיהֶן דְּצַדִּיקֵיָא, קַמִּי מַדְּבַחָא יְקָרָא דְלְעֵילָא.

וְנָסִיב לוֹן, שְׁתִּין מְלָאכִין, דְּסַחְרִין כּוּרְסֵי יְקָרָא, כָּל חַד וְחַד
אֵת חַד, וּמְזוּמְרִין בְּהוּן כָּל לִילָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
(דברים כו) וְלָקַח הַכֹּהֵן הַשָּׂנֵא מִיַּדָּךְ וְהִנִּיחוֹ לְפָנֶי מִזְבַּח ה'
אֱלֹהֶיךָ. וְלָקַח הַכֹּהֵן, דָּא הוּא מַטְטֵרוֹן, הַשָּׂנֵא, אֵלִין שְׁתִּין
אַתְּוֹתָא דְקִרְיַת שְׁמַע דְּלִילָא.

אוּלִּיף לְהוּ, נָפֵק נִשְׁמַתְהוּן מִנִּיָּהוּ, וְחָמוּ מַה דְּחָמוּ,
וְאִיתְעָרוּ. אָמַר חַד לְחַד, לָא נִיתִיב כָּאן, לִית אָנָן
חֲזִיין לְהֵאֵי. מֵאן דְּאִיהוּ מְלָאכְכָּא עֵילָאָה, לְהוּי בְּהֵאֵי יְקָר.
מֵאֵי הָוָה דְּעַתִּיָּהוּ. חֲזוּ דְמְלָאכְכֵיָא דְחֲזִיין לְהוּ לְבַר,
וְאַצְטְעָרוּ, עַד דְּחָמוּ מֵאֵי דְחָמוּ, וְנִשְׁמַתִּיה דְּרַבִּי אֶלְעָזָר
אַעְבַּר לְהוּ, וְאַשְׁתַּזִּיבוּ.

חָמוּ לְהַהוּא כְּהֵנָּא רַבָּא, דְּאַתָּא לְקַבְּלָא אוּלְפְּנִיה דְּרַבִּי

אֶלְעֶזֶר, וְאָמַר, רַבָּה קְדִישָׁא, סַק סַק, אָמַר לִיהּ,
 מְשַׁכְּנֵי אַחֲרֵיךָ גְרוּצָה. אָמַר לִיהּ, מֵאֵן אֵלִין גַּבְרָךְ. אָמַר לִיהּ
 רַבְרַבִּי דָּרָא אֵינּוּן. אָמַר לִיהּ לִית לִי רְשׁוּתָא, דִּהָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אָמַר לִי לְקַבְּלָא אַפְךָ, וְאַנָּא עֵיילָנָא קַמִּיהּ, הֲדָא
 הוּא דְכַתִּיב, (שיר השירים א) הִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו. וּבְחֵיף
 קְדִישָׁא כָּל חֵילֵי דְשַׁמַּיָא, נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בָךְ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בָּךְ, לְכָל צְדִיקָיָא, עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, לְמַטְטְרוּ"ן שַׁר הַפְּנִים, דִּיסְלַק נִשְׁמַתִּייהוּ לְעֵילָא.
 הוּא אֹמֵר סַק סַק, וְנִשְׁמַתִּיה אֶתִּיב לִיהּ וְאֹמַר, מְשַׁכְּנֵי
 אַחֲרֵיךָ גְרוּצָה הִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו. הוּאִיל וְרַעוּתִיה דִּאֲנָא
 עֵייל לְאִדְרִין עֵילָאִין נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בָךְ. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב
 (תהלים קמט) יַעֲלֹזוּ חֲסִידִים בְּכְבוֹדִי, דָּא מַטְטְרוּן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁנִּשְׁמַתוּ שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק
 עוֹלָה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עוֹשֶׂה לוֹ הַבְּטָחָה,
 וּמְבַרְךְ לוֹ. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית טו) אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 הָיָה דְבַר ה' אֶל אַבְרָם בַּמַּחֲזָה לֵאמֹר אֵל תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי
 מִגֵּן לֶךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד. אֵל אַבְרָם, זֶה הוּא הַנִּשְׁמָה.
 בַּמַּחֲזָה, כִּשְׁהוּא שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ. וְמָה אֹמֵר לוֹ, אֵל תִּירָא
 אַבְרָם אָנֹכִי מִגֵּן לֶךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד.

דְּבַר אַחַר בַּמַּחֲזָה, זֶהוּ שְׁנַאֲמַר (שמות כד) וּמִרְאֵה כְבוֹד ה'
 כָּאֵשׁ אוֹכֵלֶת בְּרֹאשׁ הָהָר. וְזֶהוּ מַטְטְרוּ"ן, הַמּוֹלִיכוֹ
 לְפָנָי בּוֹרְאוֹ.

דָּבַר אַחַר אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, מַה כְּתִיב לְמַעַלָּה מִן הָעֲנָיִן, רַק
 אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים, וּכְתִיב בַּתְּרִיחַ אַחַר הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ה' אֶל אַבְרָם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהַנְּשָׂמָה
 יוֹשְׁבֵת וְנִזְוֶנֶת מֵאוֹתוֹ הָאֹר שֶׁל מַעַלָּה, וּמִתְלַבֶּשֶׁת בּוֹ.
 דָּאֵמַר רַבִּי תַנְחוּם, לְבוּשׁ הַנְּשָׂמָה לְעוֹלָם הַבָּא, הוּא אֹר
 זוֹהַר שֶׁלְמַעַלָּה מִכֶּסֶּא הַכְּבוֹד הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צו) אֹר
 זְרוּעַ לְצַדִּיק וְלִישְׂרֵי לֵב שִׂמְחָה. וּכְתִיב (ישעיה ס) וְהָיָה לֶךְ לֶךְ ה'
 לְאֹר עוֹלָם. וְלֹא מִלְּאָךְ וְלֹא כֶסֶף הַכְּבוֹד. וְדוֹד אָמַר (תהלים
 כז) ה' אֹרִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אִירָא.

וְאִזְלָא הָא, כִּי הָא דָּאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִשְׁמַתוּ שֶׁל צַדִּיק
 נִיטְלָה מֵאֹר כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְנִכְנָס בְּעוֹלָם הַזֶּה. אִי
 זָכָתָה וְעוֹלָה לְמַעַלָּה, אֵינּוּ דִין שְׂתוּסָף לָהּ יוֹתֵר אֹר מִמָּה
 שֶׁקִּבְּלָה בְּרֵאשׁוֹנָה לִיכְנָס בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּמִמִּי מְקַבֶּלֶת אוֹתוֹ
 הָאֹר, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלְמֵלֵא מְקַרָּא כְּתוּב אִי אִפְשָׁר
 לְאוּמְרוּ, דְּכְתִיב (בראשית טו) אֵל תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לֶךְ,
 אֲנֹכִי וְלֹא אַחֵר, וְלָמָּה, בְּשִׁבִיל שֶׁשְׂכָרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד.

דָּבַר אַחֵר שְׂכָרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד, יֵשׁ לֶךְ שְׂכָר הִרְבֵּה מְאֹד, עַל
 שֶׁהָיָה לֶךְ בְּרֵאשׁוֹנָה. וּמִתְלַבֶּשֶׁת מֵאוֹתוֹ הָאֹר,
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל אוֹת א' מִשְׁמוֹ, וְנוֹתְנָה בְּרֵאשׁוֹה. כִּי
 הָא דְתַנּוּ, עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת עֲטָרָה בְּרֵאשׁ כָּל
 צַדִּיק וְצַדִּיק לְעוֹלָם הַבָּא. וְאִיזְהוּ, זֶה אוֹת ה"א, כִּי אֲשֶׁר בְּרֵא
 שָׁמַיִם וְאָרֶץ, דְּכְתִיב (בראשית ב) בְּהַבְּרָאָם, בְּה"א בְּרָאָם.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שם יז) וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אַבְרָם
וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם. לְהֵיוֹת הַנְּשָׂמָה שְׁלִימָה בְּתַכְלִית
הַשְּׁלִימוֹת וְהַטּוֹב, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָהּ
אֱלֹהִים זּוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְבֵּה לּוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פִּזְוִי, הָוָה לִיָּהּ הֵהוּא אַרִיסָא, וְהָוָה קָא מְצַעַר
לִיָּהּ, אָתוּ לְקַמִּיָּה ר' זִינְרָא וְר' אַבְבָּא, אָמְרוּ לִיָּהּ מַאי
עָבִיד מַר בְּאַרִיסִיָּהּ. אָמַר לְהוּן גְּבָרָא פִי גְנִיב, מְאִרִיָּהּ
דְּשִׁמְשָׂא זִינְרָא עֲלִיָּהּ זִינְרָא. אָמְרוּ לִיָּהּ, לָא לְעֵינַי מַר
בְּמִלְיָהּ. אָמַר לְהוּ, וּמָה אַעֲבִיד וְהוּא מְצַעַר לִי. אָמְרוּ לִיָּהּ,
יִתְפָּרֵשׁ מַר מִינִיָּהּ, וְיִתְהַיֵּי לֶךְ.

עַד דְּהוּוּ יִתְבִּי, אָמְרוּ לִיָּהּ לָאוּ לְהֵאִי אַתִּינָא גְבָרָא, אָלָא
לִימָא לָן מַר, הַשְּׁבָטִים בְּנֵי יַעֲקֹב, מָה אֵינּוֹן לְעֵלְמָא
דְּאִתִּי. אָמַר לְהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא סְלִיק לְהוּ לְמַתִּיבְתָא
דְּרַקִּיעָא, וְכָל נְשָׁמְתָא דְּעַדִּיק דְּסְלִיק, אֵינּוֹן סְהַדִּין עַל
עוֹבְדוּי.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים קכב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָהּ, זוּ יְרוּשָׁלַיִם
שָׁל מְעֵלָה. שְׁשָׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל עֵדוֹת
לְיִשְׂרָאֵל, בְּדִי לְהַעִיד עַל כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק מִיִּשְׂרָאֵל. וְלָמָּה,
לְהֵיוֹת כָּלָם מוֹדִים וּמְבָרְכִים לְשִׁמּוֹ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, עֵדוֹת
לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשִׁם ה'. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מְכִיר אֶת שְׁלוֹ
וּמִשְׁתַּבַּח וְאוֹמֵר, רַבּוֹנוּ שָׁל עוֹלָם רְאֵה מָה הַנְּחַתִּי בְּאַרְצֵי,
וְהוּוּ לְהַדוֹת לְשִׁם ה'.

וְהֵינּוּ דַתְנֻן, כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ מְדוּר לְפִי כְבוֹדוֹ, וּלְפִי הָרְאוּי לוֹ. מֵאֵן דְּאֵתִי מְרַאוּבֵן, שָׁם מְדוּרוֹ עִם הַצַּדִּיקִים מִן רְאוּבֵן, וְכֵן כָּל שֶׁבֶט וְשֶׁבֶט. וּמֵאֵן דְּהוּא גַר מֵאֲמוּת הָעוֹלָם וְנִתְנִייר, מְדוּרוֹ בְּמְדוּר שֶׁל גָּרִים. וְהַשֶּׁבֶטִים, עוֹמְדִים לְעֵדִים לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק. הֲדָא הוּא דְכָתִיב, שְׁשָׁם עָלוּ שֶׁבֶטִים שֶׁבֶטִי יְהִי עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוּת לְשֵׁם ה'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִשְׁמַתּוּ שֶׁל צַדִּיק, יוֹדַעַת וּמִכְרַת לְעוֹלָם הָבָא, מַה שְּׂאִינוּ יוֹדַע וּמִכִּיר מִלְּאָךְ הַמְּשֻׁרַת. הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה א) אָמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב, כִּי טוֹב מִמְּלֶאךְ הַשְּׁרַת. וְכָתִיב (תהלים צו) אֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק וּלְיֹשְׁרֵי לֵב שִׁמְחָה. רַבִּי אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, (מיכה ז) כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֵנוּ נִפְלְאוֹת, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְמַעַבְד פּוּרְקָנָא לְבְנוּי, כְּאֵינוּן יוֹמִין דְּשַׁלַּח קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְאַפְקָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאַלְקֵי בְּאֵינוּן מִכְתָּשִׁין לְמִצְרַיִם, בְּגִינֵיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל.

תָּא חַוִּי, מַה בֵּינ פּוּרְקָנָא דָא, לְפּוּרְקָנָא דְּמִצְרַיִם. פּוּרְקָנָא דְּמִצְרַיִם הוּא, בְּחַד מְלָכָא וּבְמַלְכוּתָא חַד. הָבָא, בְּכָל מְלָכִין דְּעֵלְמָא, וּבְכָל מְלָכוּתָא דְּעֵלְמָא. וְכַדִּין אֲתֵיִיקר קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא בְּכָל עֵלְמָא, וּבְכָל אֶרְעָא, וַיִּנְדְּעוּן כְּלָא שׁוֹלְטָנְתִּיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא בְּכָל עֵלְמָא, וּבְכָל הוּא יִלְקוּן בְּמִכְתָּשִׁין עֵילְאִין עַל חַד תְּרִין, בְּגִין דִּי סַרְבוּן בְּהוּן

בְּיִשְׂרָאֵל.

וְכִד יִנְדְּעוֹן שׁוֹלְטָנוּתִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָא דְכְּתִיב,
 (זכריה יד) וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. כְּדִין כְּלָהוּ
 יתְנַדְּבוֹן בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (ישעיה סו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה
 לָהּ. כְּדִין יוֹדְמָנוֹן אֲבָהֶן בְּחֻדְוָה, לְמַחְמֵי פּוּרְקָנָא דְבְּנֵי־הוּ
 כְּמִלְקַדְמִין. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב בְּיָמֵי עֲאֲתָךְ מֵאָרֶץ מִצְרַיִם
 אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת.

זֶהֱר חֲדָשׁ

פְּרֻשַׁת וַיְרֵא

(בראשית יח) וְאֲבָרְהָם הָיָה יְהוָה: יְהוָה בְּגִי' שְׁלֹשִׁים. יוֹמָא חַד
 נִפְק ר' שְׁמַעוֹן, וְחָזָא עֲלֵמָא דְחָשִׁיד וְאֶפִּיל,
 וְאֶסְתַּתֵּם נְהוּרִיָּה. אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא וְנַחְזִי מַה בְּעָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲזֵלוּ, וְאֶשְׁכְּחוּ חַד מִלְּאֲכָא, דְדָמִי
 לְטוּרָא רַבְרָבָא, וְאֶפִּיק תְּלָתִין שְׁלֵהוּבִין דְנִוְרָא מְפּוּמִיָּה.
 אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, מָה אֶתְּ בְּעִי לְמִיעֵבַד, אָמַר לִיָּה
 בְּעֵינָא לְמַחְרַבִּיָּה לְעֲלָמָא, בְּגִין דְלֹא שְׂכִיחֵי תְּלָתִין
 זְכָאִין בְּדָרָא. דְהֲכִי גֵזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אֲבָרְהָם,
 וְאֲבָרְהָם הָיָה יְהוָה, יְהוָה בְּגִי' תְּלָתִין הוּו. אָמַר לִיָּה רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, בְּמָטוּ מִינְךָ זִיל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִימָא לִיָּה,
 בַּר יוֹחָאי שְׂכִיחַ בְּעֲלָמָא.